

KVALITETSREDOVISNING

FÖR BARN- OCH UNGDOMSFÖRVALTNINGEN

2007

Innehållsförteckning

1. VERKSAMHET	4
1.1 Organisation	4
Förskola	4
Grundskola och förskoleklass	4
Fritidshem	4
Särskolan	5
Övrigt	5
2. VERKSAMHETENS FÖRUTSÄTTNINGAR	5
2.1 Resurser	5
Kommunen	5
Förskola	6
Grundskola och förskoleklass	6
Fritidshem	6
Materiella resurser	7
3. ARBETET I VERKSAMHETEN	8
3.1 Mål	8
Förskola	8
Grundskola, förskoleklass och fritidshem, särskola	8
3.2 Uppföljning av 2006 års kvalitetsredovisning	9
Övergripande	9
Förskola	10
Fritidshem	10
Grundskola och förskoleklass	10
Särskola	11
Kommunala musikskolan	11
3.3 Arbetet för att säkra måluppfyllelsen	12
3.3.1 Barn/elever i behov av särskilt stöd inklusive barn med funktionshinder	12
3.3.2 Jämställdhet	12
3.3.3 Barn/elever med utländsk bakgrund	13
3.3.4 Hälsa och livsstil. Fysisk aktivitet, kost inklusive måltider och miljön runt dessa	13
Förskola	13
Fritidshem	13
Grundskola och förskoleklass	14
3.3.5 Uppföljning av Likabehandlingsplanen	14
4. RESULTAT OCH MÅLUPPFYLLELSE	14
4.1 Bedömningsunderlag	14
4.2 Kunskaper och lärande	15

	3
Förskola	16
Fritidshem	16
Grundskola och förskoleklass	16
Kommunala musikskolan	16
4.3 Ansvar och inflytande	17
Förskola	17
Fritidshem	17
Grundskola och förskoleklass	17
Kommunala musikskolan	18
4.4 Bedömning och betyg	18
Mål	18
Förskola	19
Fritidshem	19
Grundskola och förskoleklass	19
Läsutveckling	19
Nationella prov	20
Slutbetyg skolår 9	20
5. ANALYS OCH BEDÖMNING AV MÅLUPPFYLLELSE	21
Övergripande	21
Förskola	21
Fritidshem	22
Grundskola och förskoleklass	22
Kommunala musikskolan	23
6. ÅTGÄRDER FÖR UTVECKLING	23
I den mån budgeten tillåter utveckling av ”mjukvara” inom;	23
I den mån budgeten tillåter utveckling av ”hårdvara”	24
7. BESLUT OCH ANSVAR FÖR KVALITETSREDOVISNINGEN SAMT HUR DEN KOMMER ATT GÖRAS TILLGÄNGLIG FÖR INTRESSETER	25

1. Verksamhet

1.1 Organisation

Förskola

Verksamheten inom Förskola 1-5 och Familjedaghem omfattade hösten 2007 totalt ca 387 barn varav 341 på Förskola 1-5 och 46 i Familjedaghem. Från hösten 2007 är verksamheten indelad i tre rektorsområden; Västra, (Paletten och Solgården i Vikarbyn, Myrstacken i Rättvik), Centrala (Prästkragen och Dal-Jerk i centrala Rättvik) och Norra (Vindförberg i Furudal, Äppelgården i Boda och Nallegården i Ingels).

Sammanlagt tjänstgör inom förskoleverksamheten 61 årsarbetare fördelade på de åtta förskolorna samt 10 dagbarnvårdare. Verksamheten leds av tre rektorer, en för vare område, dessutom finns administrativt stöd i form av en rektorsassistent.

Den genomsnittliga gruppstorleken i förskolan 2007 var 16,4 jämfört med 17 barn 2006 och 18 barn 2005. Gruppstorleken i övriga Sverige var 16,7 och i jämförbara kommuner 15,5 (mot tidigare 15 barn).

Grundskola och förskoleklass

Inom kommunen finns nio grundskolor. Sju stycken med förskoleklass – år 5 (Vikarbyn, Sätra, Söderås, Boda, Ingels och Dal-Jerkskolan) varav en med särskola (Nyhedsskolan), en med förskoleklass – år 9 (Furudalsskolan) samt en med år 6-9 (Rättviksskolan).

Skolorna omfattade läsåret 2006/2007 totalt inklusive särskolan 1114 elever (en minskning med 124 stycken från föregående läsår) varav 82 i förskoleklass.

Elevvården består av en psykolog, tre skolsköterskor, en kurator, en talpedagog och två specialpedagoger, alla är kvinnor. Från hösten 2007 utgör Elevhälsan en del av en ny enhet med egen rektor/chef.

Fritidshem

Vid varje F-5 skola samt vid F – 9 skolan finns det också Fritidshem. Vid 6-9 skolan finns det en fritidsverksamhet som fritidsledarna ansvarar för.

I fritidshemmen var totalt 64 % av barn i åldrarna 6 – 9 år inskrivna (62 % 2006 och 54 % 2005) vilket är lägre än både kommungruppens

66 % och rikets 80 % och inskrivna i åldrarna 10-12 år var 9 % (8 % 2006).

Särskolan

Rättviks särskola har verksamheter på Nyhedsskolan och på Rättviksskolan. På Nyhedsskolan går 12 elever på avdelning Aprikosen och på Rättviksskolan går 8 elever på avdelning Stora gruppen. På Aprikosen är det träningsklass skolår 1-10 och grundsärskola skolår 1-6, i Stora gruppen är det grundsärskola skolår 6-10.

Sammanlagt tjänstgör inom särskolan 16,2 årsarbetare. Av dessa är 7,6 pedagoger och resterande är elevassistenter och eller barnskötare.

Övrigt

Under 2007 genomgick hela kommunen en omorganisation. För förvaltningens del innebar det att den fick byta namn och att den fick ett tillskott i form av Ungdom och Fritid och Kostenheten flyttades bort från förvaltningen.

Dessutom började den nya organisationen inom förvaltningen att gälla från hösten 2007. Denna organisation innebär nya rektorsområden där varje rektor har färre personal än tidigare. Ett nytt område bildades också av elevhälsan och särskolan. De nya områdena leds av en rektor som till sitt stöd har en rektorsassistent på lite olika tjänstgöringsgrad. De nya områdena är Vikarbyn, Sätra/Söderås, Furudal, Boda/Ingels, Dal-Jerkskolan/Nyhedsskolan, Elevhälsan/Särskolan, Musikskolan, Västra, Centrala och Norra förskoleområdet. Rättviksskolan har två rektorer. En tydlig struktur över grupperingar, syfte och agenda har också tagits fram.

2. Verksamhetens förutsättningar

2.1 Resurser

Kommunen

Kommunen som helhet har god tillgång på pedagogiskt utbildad personal. En viss brist på förskollärare, fritidspedagoger och senarelärare finns dock. Ett stort behov som konstateras från förvaltningen är flera utbildade speciallärare/specialpedagoger. De som arbetar på skolorna idag har ett fåtal år kvar till pension eller saknar speciallärarkompetens.

Förskola

Personaltätheten inom Förskola 1-5, antal barn per årsarbetare, var oförändrat 5,6 (5,7 2005) som ska jämföras med den genomsnittliga siffran för kommungruppen 4,9 (4,3 2006) och riket 5,2 (5,1 2006). I förskolan var andelen årsarbetare med pedagogisk utbildning 2007 62 % år 2006 var motsvarande andel 58 %. Under 2007 fanns en enda man anställd inom Förskola 1-5.

Personaltätheten inom Familjedaghem, antal barn per helårsarbetare, var 4,6 (4,1 2006) som ska jämföras med den genomsnittliga siffran för kommungruppen; 4,9 (5,1 2006) och för riket som helhet 4,9 (5,0 2006). Alla anställda är kvinnor.

Grundskola och förskoleklass

Sammanlagt tjänstgjorde inom verksamheten 96 årsarbetare. Lärartätheten, antal lärare per 100-tal elever, var 8,9 (8,5 2006 och 7,9 2005) som ska jämföras med den genomsnittliga siffran för kommungruppen som 2006 var 9,5 (9,2 2006 och 9,1 2005) och för riket som helhet som var 8,4 2006 (8,2 2005).

Förskoleklassen hade 94% (77 % 2006 och 98 % 2005) av barnen inskrivna.

Andelen behöriga lärare i grundskolan var 2007 91 % (89 % 2006 och 2005 91 %). Motsvarande siffra för kommungruppen var 87 % (85 % 2006) och för riket som helhet 86 % 2006.

I förskoleklass hade kommunen 70 % andel årsarbetare med pedagogisk högskoleexamen (90 % 2006 och 100 % 2005). Siffrorna för jämförbara kommuner var 74 %.

Av det totala antalet lärare i dessa skolformer var 2007 102 kvinnor och 27 män. Endast 26 % av de anställda är män och de återfinns framförallt i de högre årskurserna samt inom de praktiskt estetiska ämnena på lägre stadier (trä och metallslöjd och idrott).

Fritidshem

I fritidshemmen var antalet inskrivna barn 2007 per årsarbetare 11,4 (14,1 2006) att jämföra med siffran för kommungruppen som är oförändrad sedan 2006; 16,4 (15,9 2005) och för riket som helhet 19,5 (18,9 2006).

Fritidshemmens andel av årsarbetare 2007 med pedagogisk högskoleexamen var 55 % (70 % 2006), för kommungruppen var den siffran 59 % (56 % 2006) och för riket oförändrat 58 % (59 % 2005).

Av det totala antalet personal på fritidshemmen var 4 män och 20 kvinnor.

Materiella resurser

För att ge varje barn och elev bästa möjliga förutsättningar fordras en god fysisk arbetsmiljö med moderna och funktionella lokaler. Under 2007 blev ytterligare en skola i kommunen renoverad och i viss mån anpassad till dagens pedagogik. En ny förskoleavdelning har också byggts under året. Alla kommunens skolor utom de i Boda och Ingels har minst ett så kallat IKT-klassrum (med multimediedator, Internetuppkoppling och projektor). Skoldatanätet med så kallade tunna klienter var vid 2007 års utgång uppbyggt på alla skolor. Detta har inneburit att tillgängligheten har förbättrats avsevärt. All personal inom skolan erbjuds möjligheten att ansluta mot skoldatanätet hemifrån med sin egen dator. Alla centrala program och filer som man kommer åt i skolan, kan man då arbeta med hemma, på ett säkert sätt.

Även Fritidshemmen kan använda IKT-klassrummen och har tillgång till datorer. Däremot är det bara en förskola som kan använda sig av den moderna tekniken. Antalet datorer är lågt eller obefintligt för övrigt och uppkoppling mot Internet sker, om det alls finns, via uppringt modem.

Tillgången på läromedel och övrigt pedagogiskt material varierar stort. Eftersom så stor del av investeringarna satsats på renoveringar och utbyggnader har i många fall inköp av material och möbler fått stå tillbaka. Detta innebär att det till exempel i moderna fina lokaler kan stå slitna och otidsenliga möbler.

EUs regler för lekplatser har fört med sig att en del av lekredskapen utomhus har dömts ut och eftersom det inte har funnits medel att byta ut dem har de helt enkelt tagits bort.

Den kommunala musikskolan fick i slutet av året möjlighet att köpa in en flygel. Däremot saknas en del andra instrument eller är slitna. Lärarna får använda sina privata instrument i undervisningen i stor utsträckning.

Kompetensutvecklingsmedlen fördelades även 2007 så att en del hanteras av kommunens utvecklingsledare och rektorsgruppen för övergripande verksamhet och en del läggs ut på de olika rektorsområdena för lokal och individuell kompetensutveckling. Inga

medel fanns avsatta för deltagande i Lärarlyftet under 2007 och inga extramedel tilldelades heller för detta ändamål. De centrala kompetensutvecklingsinsatserna handlar i huvudsak om att implementera styrdokument, lagar och förordningar till exempel likvärdig bedömning och individuella utvecklingsplaner (från Förskola 1-5 till år nio).

Alla skolor och förskolor i kommunen har tillgång till skolgård, gymnastikhall och inom rimligt avstånd naturområden för utomhusaktiviteter. Simhall finns i grannkommunerna och dit bussas varje höst ett antal barn för simundervisning. Slöjdsalar finns på de större skolorna, de mindre skolornas elever bussas till dem för sin slöjdundervisning.

3. Arbetet i verksamheten

3.1 Mål

I kommunens Barn- och utbildningsplan upptas följande sex områden:

- Kunskaper och lärande
- Normer och värden
- Ansvar och inflytande
- Samverkan
- Bedömning och betygssättning
- Kultur, natur och hälsa.

I den här redovisningen har vi utifrån gjorda utvärderingar och verksamhetens aktuella prioritering valt att fokusera på följande områden:

- Kunskaper och lärande
- Ansvar och inflytande
- Bedömning och betygssättning

Förskola

Mål och riktlinjer för verksamheten finns för följande områden angivna i Lpfö 98:

- Normer och värden
- Utveckling och lärande
- Barns inflytande
- Förskola och hem
- Samverkan med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet

Grundskola, förskoleklass och fritidshem, särskola

Mål och riktlinjer för verksamheten finns för följande områden angivna i Lpo 94:

- Normer och värden
- Kunskaper
- Elevernas ansvar och inflytande
- Skola och hem
- Övergång och samverkan
- Skolan och omvärlden
- Bedömning och betyg
- Rektors ansvar
- För särskolan gäller särskoleförordning (1995:206)

3.2 Uppföljning av 2006 års kvalitetsredovisning

Övergripande

- *Utveckla skolornas och kommunens arbete med kvalitetsredovisningen så att föreskrifterna i Allmänna råden följs. Inför 2007 års kvalitetsredovisning har en checklista med anvisningar enligt föreskrifterna i Allmänna råden tagits fram av utvecklingsledaren som stöd till enheterna.*
- *En fortsatt kompetensutveckling i fråga om mål- och resultatstyrning. Enheterna kommer att fortsätta utveckla dokumentation och analysarbetet. Arbetet med BRUK-indikatorer har stärkts och tidigare lagts på året för att ha ett stöd i utvärdering och uppföljning av verksamheternas måluppfyllelse.*
- *Som resultat av analysen av lednings- och administrationsorganisationen har förvaltningschefen lagt ett nytt förslag på organisation som kommer att träda i kraft höstterminen 2007. Den nya organisationen är sjuösatt.*
- *I samband med omorganisation kommer ytterligare rutiner för att säkra att elever i behov av särskilt stöd ska kunna erbjudas detta att utvecklas. Rutiner har blivit mera likvärdiga och strukturerade.*
- *Skolorna fortsätter att utveckla sina lokala arbetsplaner och kompletterar dessa med en "Likabehandlingsplan". Arbetet med att implementera Likabehandlingsplanerna är tillsvidare rektors ansvar på varje enhet, inga centrala insatser har gjorts under året.*
- *Enligt kommunens jämställdhetsplan ska en jämn könsfördelning eftersträvas inom alla verksamheter, något som ska beaktas vid annonseringar och grupperingar i de fall det är relevant. Detta har beaktats.*

- *Den egna statistiken ska delas upp på pojkar och flickor för att även kunna göra analys kring jämställdhetsfrågor och därigenom få en nulägesanalys att starta arbetet ifrån. Den egna statistiken har delats upp på pojkar och flickor.*

Förskola

- *Kommunen strävar efter fortsatt ökning av personaltätheten för att skapa en trygg miljö och öka kvaliteten. En minskning av volymtimmarna har genomförts.*
- *Fortsätta förskolans kvalitetsarbete bl.a. genom materialet ”Den nya förskolan” för att ytterligare utveckla samverkan mellan personalkategorier. Arbetet på de enskilda förskolorna har varit väldigt varierande men ett centralt anordnat seminarium genomfördes i början av 2007.*
- *Öka kompetensen i att dokumentera och analysera, t ex med hjälp av digital- och videokamera. Alla förskolor har nu tillgång till digitalkamera och kompetensen att dokumentera har ökat i och med detta. Dokumentationen är tydligare kopplad till målen i läroplanen. Kompetenshöjning i analys är fortfarande ett förbättringsområde.*

Fritidshem

- *Upprätta en plan för fritidshemmens kompetensutveckling. Påbörja kompetensutveckling utifrån ovanstående plan. Stödja arbetet för att närma sig större likformighet i kvalitetsarbetet mellan kommunens fritidshem. Kompetensutveckling i fråga om mål- och resultatstyrning. En plan för fritidshemmens kompetensutveckling finns på årsbasis och under höstterminen 2007 träffades personalen ca en gång i månaden tillsammans med kommunens utvecklingsledare. De nya Allmänna råden för fritidshemmen har varit utgångspunkten i arbetet med att skapa gemensamma mål för kommunens fritidshem. Terminen började med ett seminarium med deltagande av Catarina Bartholdson, universitetslektor vid Örebro universitet.*
- *Fortsatt strävan och utvecklande av samverkan med skolan. Samverkan mellan skola och fritidshem har inte utökats på någon enhet under året och återstår därför som utvecklingsområde.*

Grundskola och förskoleklass

- *Kompetensutveckling för att öka elevernas inflytande på sitt eget lärande bland annat genom utveckling av arbetet med IUP. Verktyg för att få bra underlag inför utvärderingen av varje elevs*

måluppfyllelse behöver utvecklas ytterligare. Här finns koppling till kommande lärplattformar. Det har ordnats föreläsningar vid flera tillfällen under året och en utveckling av arbetet med IUP pågår. Ett pilotprojekt med lärplattformen Fronter påbörjades i slutet av 2007.

- *För att tillhandahålla mer ändamålsenliga lokaler kommer även tidiga skolorna att bygga upp IKT-klassrum. Detta finns nu på alla utom två skolor.*
- *Arbetet med Läsutvecklingsschemat fortsätter att fördjupas genom att öka bedömaröverensstämmelsen mellan skolorna. Detta arbete har endast pågått på de enskilda enheterna under året, ingen kommunövergripande aktivitet har förekommit, utvecklingsbehovet kvarstår.*
- *För att säkra en likvärdig bedömning och betygssättning kommer arbetet med bedömningsmatriser att fortsätta. Samverkan med andra skolor och kommuner kommer att utökas. Arbetet har fortsatt kommunövergripande i svenska och matematik. Regelbunden samverkan med andra skolor har därigenom påbörjats men ingen samverkan med andra kommuner har förekommit i denna fråga.*

Särskola

- *I dialog hitta utrymme för gemensamma pedagogiska diskussioner. Särskolan har i och med den nya organisationen arbetat med dialog och pedagogiska diskussioner bland annat genom bildande av en gemensam ledningsgrupp.*
- *Utveckla samverkan mellan lärlagen på Aprikosen och Stora gruppen samt med Rättviks gymnasium när det gäller det pedagogiska arbetet inom särskolan. Ett gemensamt användande av personal mellan lärlagen på Aprikosen samt med Rättviks gymnasium har påbörjats.*

Kommunala musikskolan

- *Bli ännu bättre på att fråga eleverna vad de vill ha ut av lektionerna för att individanpassa undervisningen samt anpassa grupper/enskilt efter elevens behov och förutsättningar. Erbjud alla elever ensemblespel, även de så kallade afro-instrumenten. Har under året arbetat med pedagogiska diskussioner i lärlaget för att bli bättre på att individanpassa undervisningen. Fler elever har också varit delaktiga i projekt och konserter. Ensembleverksamheten har ökat.*
- *Erbjud eleverna att arbeta med musikskapande med hjälp av dator. Såväl skriva musik som spela in bakgrunder och göra live-*

inspelningar. Har tyvärr misslyckats med att föra in datorer i såväl musikundervisning som inspelningssammanhang pga att ekonomi saknats för detta.

3.3 **Arbetet för att säkra måluppfyllelsen**

3.3.1 **Barn/elever i behov av särskilt stöd inklusive barn med funktionshinder**

De elever som är i behov av särskilt stöd ska i första hand få sina behov tillgodosedda inom sin egen grupp/klass ram. I de fall där ytterligare stödinsatser är nödvändiga har rektor möjlighet att söka särskild resurs genom elevhälsan. Extra stöd har beviljats i olika former, ofta genom en extra pedagogisk resurs eller annat vuxenstöd i form av elevassistenter.

	Faktiskt antal	Andel i procent
Flickor med särskilt stöd	33	30
Pojkar med särskilt stöd	76	70
Totalt	109 (74st 2006)	100

Andelen flickor som får insatser är betydligt mindre än pojkar. Resurserna tilldelas efter individuellt behov men siffrorna antyder att det kan vara bra att vara uppmärksam på hur de fördelas.

	Totalt	Totalt	Heltid	Heltid	Deltid	Deltid
	Faktiskt antal	Andel i procent	Faktiskt antal	Andel i procent	Faktiskt antal	Andel i procent
Kvinnor	36	75	6	55	30	81
Män	12	25	5	45	7	19

Totalt arbetar 48 personer (53 st 2006) med insatser för barn i behov av särskilt stöd varav 24 (17 st 2006) har någon form av lärarutbildning. Av det totala antalet är det endast 11 stycken som arbetar heltid (22 %). 78 % arbetar deltid på allt från 75 % till 20 %. Det är mestadels kvinnliga lärare som på detta sätt fyller ut sina lärartjänster, ju mindre tjänst desto troligare att det är en kvinna som innehar den.

3.3.2 **Jämställdhet**

När det gäller arbetet med jämställdhet är personalens medvetenhet om flickors och pojkars situation väldigt olika på olika enheter. Från

att det finns några eldsjäljar som har hög medvetenhet till att man inte har ägnat frågan någon särskilt djup tanke. Tendensen är att man är mer medvetna på förskolan och fritidshemmen. De utvärderingar med hjälp av BRUK som gjorts får höga värden överlag. Den skola som skattade sig lägst under 2006 var de som påbörjade ett aktivt arbete med kompetensutveckling men det rann senare ut i sanden på grund av tidsbrist. I kommunen och förvaltningen finns jämställdhetsplaner med på enheterna är de sällsynta. Ingen har någon handlingsplan som hjälper personalen att arbeta systematiskt. De har inte heller några egna utvärderingsrutiner för detta område. I kommunen finns en utbildad genuspedagog som dock inte har något explicit uppdrag.

3.3.3 Barn/elever med utländsk bakgrund

Rättviks kommun har förhållandevis få barn och elever med utländsk bakgrund. De som finns kommer från olika delar av Norden, Europa och världen i övrigt. Ingen flyktingmottagning finns i kommunen.

De få elever med utländsk bakgrund som går på skolorna har fått extrastöd i svenska genom specialundervisning. Under tiden på fritidshemmen och i förskolan har de vistats i svensk språkmiljö, några barn har på en förskola utökad vistelsetid för att stimulera språket. På Rättviksskolan (åk 6- 9) har en lärare i svenska som andra språk funnits några timmar i veckan, hon har också varit ett stöd till några lärare på andra skolor. Under hösten påbörjade en lärare en utbildning i svenska som andra språk.

3.3.4 Hälsa och livsstil. Fysisk aktivitet, kost inklusive måltider och miljön runt dessa

Ambitionen när det gäller daglig fysisk aktivitet är hög vid alla förskolor, fritidshem och skolor i kommunen. De flesta har mycket goda förutsättningar att tillgodose elevernas naturliga rörelsebehov och verksamheten bedrivs regelbundet i närliggande naturmiljöer.

Förskola

Alla förskolor arbetar med utedagar eller återkommande utevistelse. På förskolan Dal-Jerk har alla avdelningar utedagar. En avdelning äter lunch utomhus två dagar i veckan.

På förskolorna har kostchefen medverkat vid föräldramöten för att informera om kost och hur matsedeln är komponerad i näringshänseende.

Fritidshem

Verksamheten på fritidshemmen anordnas ofta utomhus. Utevistelse är en vardaglig rutin, planerad såväl som spontan men vissa

svårigheter på grund av stora barngrupper finns på ett par av fritidshemmen i kommunen.

Fritidshemmen serverar frukost och mellanmål som personalen själva gör i ordning efter en matsedel från kostenheten.

Grundskola och förskoleklass

Hälsa och livsstil ingår bland annat i idrotts- och hemkunskapsundervisningen.

Några skolor har något av en ”utepedagogikprofil”. Furudalsskolan har dessutom ”hockeyprofil” med möjlighet för pojkar i de senare årskurserna att träna ishockey på skoltid. Detta har gjort att pojkar från andra kommuner har sökt sig till skolan. Några F-5 skolor har från hösten varit så kallade Linnéskolor.

Skolmåltiderna är vällagade och följer Livsmedelsverkets näringsrekommendationer. Miljön vid skolmåltiderna är varierande, från den lugna lilla byskolan till den stora matsalen som tre skolor samsas om med en mycket stor genomströmning av elever. Ordningen i den matsalen upplevs som acceptabel medan maten får ett sämre betyg av eleverna.

3.3.5 Uppföljning av Likabehandlingsplanen

De flesta enheter hade vid årets slut färdiga likabehandlingsplaner där personal, barn/elever och vårdnadshavare haft möjligheter att påverka innehållet. På några enheter gick arbetet i och med omorganisationen i stå under året. Där är dock arbetet högprioriterat.

Från förvaltningens sida kan konstateras att det finns en högre medvetenhet om dessa frågor överlag nu och att det i stort sett är god stämning på kommunens förskolor och skolor. En del arbete återstår emellertid innan vi har en miljö på alla enheter som upplevs som helt och hållet ickediskriminerande och jämlik. Här är personalens kunskaper, kompetens och medvetenhet mycket viktiga faktorer.

4. Resultat och måluppfyllelse

4.1 Bedömningsunderlag

Enheternas kvalitetsredovisningar

BRUK-indikatorer

Enskilda förskolors utvärderingar av olika slag

Skolverkets statistik

Egen statistik

Läsutvecklingsschema (LUS)

Nationella prov

*Betyg**Utvärdering av genomförda kompetensutvecklingsinsatser**Utvärderingar på enskilda enheter***4.2 Kunskaper och lärande****Ur Rättviks kommuns Barn och Utbildningsplan**

I uppdraget att arbeta med barns och elevers lärande ingår ett ständigt pågående samtal om vad kunskap är, dels kollegor emellan och dels med barn, elever och föräldrar.

Det livslånga lärandet börjar i förskolan för att sedan fortsätta genom alla skolformer ut i yrkeslivet. I dag sker även mycket lärande på fritiden.

Läroplanernas övergripande perspektiv är tillsammans med kursplane- och programmålen viktiga i all planering, genomförande och utvärdering av verksamheten.

Mål

I Rättvik ska förskolorna och skolorna ge

-kunskaper för att barn och elever ska kunna fungera i det framtida samhället och en utbildning som lägger en god grund för fortsatt lärande.

-varje barn och elev möjlighet att utveckla sin nyfikenhet och lust att lära.

-barn och elever, som av olika skäl behöver stöd i sin utveckling och i sitt lärande, det stöd de är berättigade till, särskilt ska barn i förskoleåldern beaktas.

Kommunen

Resultatet på den BRUK-liknande enkät som gjorts på alla förskolor och skolor visar att den nya organisationens struktur och ledning är väl känd av personalen och ansvarsfördelningen betecknas som naturlig och väl fungerande. Även kommunens kompetensutvecklingsplan är väl känd och upplevs till stor del som ett värdefullt stöd för arbetet med måluppfyllelse.

Däremot visar det också att personalen i ganska låg grad använder sig av den kunskap och medvetenhet som utvärderingar och kvalitetsredovisningar ger. De flesta har endast påbörjat inledande diskussioner om detta. På samma sätt är det med den egna kvalitetsutvecklingen. Personalen anger dock att skolans ledning i hög grad uppmuntrar och skapar förutsättningar för samplanering och samarbete.

Förskola

Förskolerektorerna deltar tillsammans med lärlagsledare från förskoleområdena i kommunen deltar tillsammans med kringliggande kommuner i ett kvalitetsnätverk anordnat av Myndigheten för skolutveckling. En påtalad brist på förskolorna är tiden till pedagogiska diskussioner i arbetslagen för att kunna arbeta med läroplanen utifrån samsyn. Förskolans ökade kunskapsuppdrag i läroplanen har implementeras på flera förskolor men inte alla.

Fritidshem

Enligt den BRUK-enkät som gjorts på fritidshemmen finns tid för planering både på kort och lång sikt i de flesta fall. Planeringen ger struktur och överblick men är flexibel och tillåter improvisation och spontanitet. I den mån man dokumenterar är det barnens processer och inte produkterna som fokuseras. Samtidigt visar enkäten tydligt på en svag kännedom om olika former av dokumentationstekniker och låg förekomst av fortlöpande utvärdering av arbetssätt med hjälp av kollegial reflektion och dokumentation.

Grundskola och förskoleklass

I skolverkets slutrapport efter inspektionen 2004 konstateras att kommunen behöver arbeta vidare med uppföljning och utvärdering av verksamhetens resultat; i synnerhet se till att det sker uppföljning i samtliga ämnen i årskurs fem. Av enheternas kvalitetsredovisningar att döma är detta en riktig iakttagelse. Med undantag av en del sammanfattningar av Läsutvecklingsschemat och sammanställningar av nationella proven finns det få påtagliga resultatredovisningar och det skiljer stort mellan enheterna.

Enligt en genomförd elevenkät på kommunens största skola är eleverna i det stora hela nöjda med sitt lärande på Rättviksskolan. De är också nöjda med det varierande arbetssättet i form av eget arbete och grupparbetet. De upplever att de får lära sig att söka information. Att arbeta ämnesövergripande anser varken elever eller personal är en naturlig del av Rättviksskolan. Till stor del anser eleverna att de får den hjälp och stöd de behöver.

Kommunala musikskolan

Utifrån utvärdering genom elevenkäter, lärarenkäter och lärarintervjuer i den kommunala musikskolan framgår att målet att eleven har en personlig grund att stå på inom sång, dans och/eller spel när han/hon lämnar Musikskolan till hög grad uppfyllts. De allra flesta elever känner musikglädje, det är dock inte alla elever som tar egna musikaliska initiativ.

4.3 Ansvar och inflytande

Ur Rättviks kommuns Barn och Utbildningsplan

Barns och elevers sociala och kunskapsmässiga utveckling förutsätter att de med stigande ålder och mognad tar ett ökat ansvar för sina handlingar i det egna arbetet och den miljö de vistas i. För att de ska kunna göra det krävs att läraren medvetandegör barnen/eleverna och vårdnadshavarna om målen och olika sätt att arbeta för att uppnå dem. Det är i detta sammanhang viktigt att barn och elever får möta olika inlärningsstilar för att så småningom kunna finna sitt eget bästa sätt att lära.

Mål

I Rättvik ska alla elever:

- aktivt delta i planering, utvärdering, och genomförande av sin utveckling och sitt lärande - och därmed få möjlighet att ta ett personligt ansvar för detta.
- ha en skriftlig individuell utvecklingsplan.

Förskola

I förskolornas utvärderingar och analyser har man funnit att man inte finplanerar i lika stor utsträckning längre. I stället försöker personalen ge utrymme för barnens idéer och nyfikenhet. Några förskolor ser här arbetet med den individuella utvecklingsplanen (IUP) som ett sätt att möta varje barns behov.

Fritidshem

De enkäter som föräldrarna ombeds att fylla i när barnens plats sägs upp visar att de i allmänhet är nöjda med verksamheten.

Vid utvärdering med hjälp av BRUK indikatorerna A.1.1 Elevinflytande, A1.3 Demokratiska arbetsformer, A1.6 Självkänsla och självtillit, A1.7 Initiativ och ansvarstagande, visar sammanställning och diskussion i arbetslagen på hög grad av medvetande gällande frågor om ansvar och inflytande. Fritidshemspersonalen har ofta funnit arbetsformer som de i hög grad anser ger barnen möjlighet till ansvarstagande och inflytande över verksamheten på fritidshemmen.

Grundskola och förskoleklass

Arbetet med IUP har fortsatt att utvecklas på skolorna men också förvaltningsövergripande och man börjar på en del enheter se det som ett viktigt verktyg för elevers och föräldrars inflytande över sitt skolarbete. Utvecklingssamtalens kvalitet har i och med detta höjts.

Av utvärdering med hjälp av BRUK framgår att det formella inflytandet i form av klassråd och elevråd fungerar väl på de flesta skolor. Däremot har många svarat att elevernas delaktighet i planering och utvärdering av det dagliga arbetet är lag. En skola har här påtalat att pojkar tar mera plats och har större inflytande än flickor. Att tydliggöra målen med undervisningen för elever och föräldrar får också låga poäng. Relationen mellan elever och lärare får genomgående höga omdömen.

Kommunala musikskolan

Utifrån elevenkäter, lärarenkäter samt lärarintervjuer framgår tydligt att den kommunala musikskolan till mycket hög grad uppfyller målen att eleverna ska delta aktivt i sin musikutbildning och tar ett stort personligt ansvar efter ålder och förmåga. På frågan om eleverna får spela den musik de tycker om svarar 39% ”i hög grad” och 44% ”helt och hållet”. På frågan om läraren diskuterar med dem om vad de ha ut av sin undervisning svarar 77% ett klart ”ja”. På frågan hur stor del av lektionen de skulle vilja bestämma över svarar 15% ”ingen del”, 47% ”mindre än halva lektionen”, 21% ”mer än halva lektionen”.

4.4 Bedömning och betyg

Ur Rättviks kommuns Barn och Utbildningsplan

Grundläggande för kunskapsutvecklingen i såväl förskola som skola är delaktighet och dialog. I denna process är mål och kriterier de avgörande instrument som skolan har ansvar för att arbeta med. Skolan har ett stort ansvar för att eleverna får en rättvis och likvärdig bedömning. Måttstocken ska vara densamma för alla. För att det ska bli möjligt krävs en medveten och stark satsning på ökad tydlighet kring de gemensamma instrumenten. Viktigt är också att det väsentliga görs bedömbart och inte att det enkelt mätbara blir det väsentliga. Slutligen är det avgörande för bedömningen att den utformas så att den stödjer och stimulerar lärandet.

Mål

I Rättvik ska alla barn och elever

- ha klart för sig vilka förväntningar som ställs på dem. Det är varje medarbetares ansvar att förmedla dessa förväntningar till såväl barn och elever som föräldrar;
- få regelbundna återkopplingar om var de befinner sig i sin utveckling på väg mot målen;
- få hjälp att se sina möjligheter till utveckling och vad som krävs för att den ska kunna förverkligas.

Förskola

Det framgår av enheternas kvalitetsredovisningar att motståndet, framförallt på förskolan samt i de tidigare årskurserna, mot ordet bedömning är stort. För många bland personalen har ordet en negativ klang.

Fritidshem

Samma motstånd som i förskolan mot själva ordet ”bedömning” finns även när det gäller fritidshemmens verksamhet. Verksamheten på fritidshemmen innefattar i hög grad både lärande och sociala processer. I detta sker en form bedömning av elevers sociala utveckling och sociala förmåga. Än finns det mycket att utveckla inom detta område.

Grundskola och förskoleklass

I samband med kompetensutveckling omkring IUP har också formativ bedömning och bedömningsmatriser varit aktuellt. Skillnaden mellan formativ och summativ bedömning är inte helt självklar bland all personal. I det hänseendet har arbetet med att formulera väl genomtänkta bedömningsmatriser varit till stor nytta. De lärare som har provat bedömningsmatriser tillsammans med elever, vårdnadshavare och kollegor har sett att alla kommunens mål i detta avsnitt täcks in med hjälp av sådana.

På Rättviksskolan visar elevenkäten att eleverna (70 %) är mycket nöjda med den information om mål och förväntningar som lärarna ger. De är väl medvetna om vilken nivå de ligger på och menar att betyget inte blir någon överraskning.

Läsutveckling

Under år 2007 har arbetet med LUS (läsutvecklingsschema) även blivit rutin på Rättviksskolan. Alla elever ”lusas” i år 6, de som inte har nått upp till Lus-punkt 18a blir kontinuerligt ”lusade” och alla elever garanteras ytterligare en ”lusning” innan de går ur år 9.

Under 2007 har inga kommunövergripande tillfällen ordnats för att arbeta med bedömaröverensstämmelse i LUS. Personalen ute på skolorna ansåg vid förfrågan att det inte var nödvändigt. Så kallad ”lusdragning”, där resultat och analys av senaste ”lusningen” lyfts upp och diskuteras har genomförts på i stort sett samtliga skolor i kommunen under året.

I november 2007 hade 94 % (98 % 2006) av de ”lusade” eleverna i förskoleklass nått avstämningspunkten i LUS för årskursen. Dubbelt så många pojkar som flickor nådde ej målet (2+1). För årskurs tre var siffran 64,5 % (68 % 2006), drygt tre gånger så många pojkar som

flickor nådde ej målet (17+5). I årskurs sex var siffran 60 % (54 % 2006), drygt tre gånger så många pojkar som flickor nådde ej målet (38+12). I årskurs nio är endast 16 % av eleverna ”lusade” i november varför siffrorna troligen blir missvisande men endast 17 % (fyra flickor och en pojke) har gått vidare från 18a (avstämningpunkten för årskurs sex) till 18b.

Nationella prov

Nationella prov har genomförts i skolår fem under våren 2007. I matematik var andelen godkända 71 % (83 % 2006), i svenska 70 % (92 % 2006) och i engelska 78 % (81 % 2006). I matematik och svenska är andelen elever som klarat allt utom ett delprov ca 20 %. I svenska når 66 % av pojkarna och 76 % av flickorna målen. I engelska når 71 % av pojkarna och 87 % av flickorna målen och i matematik 75 % av pojkarna och 65 % av flickorna.

Även i årskurs nio genomförs nationella prov under våren. Totalt i kommunen är det 95 % som är minst godkända i engelska, 97 % i svenska och 88 % i matematik. I alla tre ämnena är det fler pojkar än flickor som inte når minst godkänt och ju högre betyg desto större andel flickor.

Slutbetyg skolår 9

Läsåret 2006/2007 erhöll samliga elever i åk 9 minst betyget godkänt i kärnämnen svenska, engelska och matematik vid skolan i Furudal. Det genomsnittliga meritvärdet vid Furudalsskolan var 203,8 och motsvarande vid Rättviksskolan var 207,2. I engelska och svenska stämmer resultatet på nationella proven bra med slutbetyget men i matematik skiljer det stort, det är 96,4 % som får minst godkänt i slutbetyg. I moderna språk får alla elever minst godkänt. Rättvik har högre andel behöriga till gymnasieskolan än både kommungruppen och riket. Andelen elever som nått målen i alla ämnen är 88 % jämfört med rikets 76 %. I samtliga ämnen är det fler pojkar än flickor som inte når målen. 99 % av eleverna som slutade grundskolan i Rättvik 2007 gick vidare till gymnasiet, därav gick 6 % till individuella programmet.

År	Andel elever behöriga till gymnasieskola			Andel elever som ej uppnått målen i ett eller flera ämnen		
	Rättvik	Kommun gruppen	Samtliga kommuner	Rättvik	Kommun gruppen	Samtliga kommuner
2003	96	91	90	12	23	25
2004	96	91	89	9	22	24
2005	99	90	89	5	21	25
2006	96	90	89	9	22	24
2007	97	91	89	9	22	24

5. Analys och bedömning av måluppfyllelse

Övergripande

Genomgående kan konstateras att mätning av resultat är ett svårt och grannliga uppdrag. Insikten i hela verksamheten om värdet av gemensamma verktyg, som stödjer ökat barn-, elev- och föräldrainflytande har dock

Genomgående i hela organisationen behövs med anledning av ovanstående återkommande kompetensutveckling med pedagogiska diskussioner om kvalitet, resultat, bedömning (framförallt formativ) och betyg och hur detta är relaterat till barns/elevs måluppfyllelse.

För det enskilda barnet och eleven är det viktigt att tiden i förskolan/skolan hänger ihop. Det krävs då att de olika verksamheterna har samsyn. För att samsyn i olika frågor ska råda behöver personalen samtala med varandra. Detta är något som framhålls i flera av enheternas kvalitetsredovisningar. Det är lika viktigt att alla personalkategorier får denna möjlighet och det finns goda exempel att lära av hur man lyckas med detta trots olika arbetstidsavtal. Grundläggande är dock att var och en i organisationen, oavsett befattning, tar sitt ansvar för att det ska kunna genomföras pedagogiska konferenser. Rektor har det yttersta ansvaret för att planera, genomföra och utvärdera detta arbete liksom annan övergripande verksamhet.

Förskola

Kvalitet i förskolan och olika personalkategoriernas olika uppdrag upplevs av personalen som ett svårt ämne att ta tag i. Det är en av anledningarna till att det fortsatta arbetet med "Den nya förskolan" på avdelningarna har gått i stå. För att komma vidare är rektors stöd nödvändigt.

På en del förskolor finns ett starkt motstånd mot att göra bedömningar eftersom man befarar ”skolifiering”. Detta gör också att man värjer sig mot införandet av IUP. Här behövs ett starkt stöd av förskolans ledning för att komma över dessa hinder. En ganska omfattande kompetensutveckling i ämnet har anordnats för grundskolan där också förskolans lärlagsledare har deltagit. Dessutom har förskolan haft egna Pedagogiska Forum i ämnet. I de fall förskolepersonalen satt sig in i frågan och börjat arbeta med IUP kan en tendens till omvärdering märkas.

Fritidshem

Inom målområdet ansvar och inflytande avviker fritidshemspersonalen tydligt i sina självvärderingar från lärarna inom grundskolan. Man anser att man kommit långt med att ge barnen inflytande både över innehåll och genomförande av sin fritid på fritidshemmen. En orsak till detta kan vara att den dagliga dialogen mellan barn, föräldrar och personal ofta speglar och fångar elevers och föräldrars syn på sitt fritidshem och på så sätt får personalen mer kontinuerligt information om hur barn och föräldrar uppfattar verksamheten.

Grundskola och förskoleklass

Ett motstånd mot ordet bedömning, liknande det i förskolan, kan märkas i de tidigare årskurserna. Skillnaden mot de senare årskursernas vana vid att göra bedömningar i samband med arbetet att sätta betyg är påfallande. De lärare som arbetar med nationella prov i åk 5 har haft träffar med specialpedagogerna för att diskutera sig fram till likvärdig bedömning, något som upplevts som mycket värdefullt.

Andelen elever som når den för årskursen uppsatta avstämningspunkten i LUS sjunker ju högre upp i årskurserna man kommer. Dessutom är det en markant skillnad mellan pojkar och flickor. Detta är naturligtvis oroande siffror som behöver analyseras ytterligare, men samtidigt får man bland annat ta i beaktande att de inte gäller samma grupp av elever. Att andelen som nått målet i förskoleklass och år tre har sjunkit sedan 2006 kan också bero på att inte alla elever blivit ”lusade” i november.

Enligt speciallärare på gymnasiet krävs att man behärskar läsning motsvarande minst Luspunkt 18c för att klara de teoretiska delarna på gymnasieprogrammen. De siffror som går att få fram för 2007 är alltså mycket oroande. De kan med tanke på den låga andelen ”lusade” elever naturligtvis vara väldigt missvisande men det verkar som att det finns en risk att läsutvecklingen stannar vid 18a. Uppföljningen i framtiden måste omfatta alla elever så att vi får säkrare resultat vad gäller läsförmågan.

Skillnaden i andelen minst godkända elever i slutbetyget i matematik och på nationella proven behöver analyseras ytterligare. Kommunen har fått matematikutvecklingspengar från Myndigheten för skolutveckling och detta kommer att vara en av uppgifterna i den matematikutvecklargrupp som startades 2007.

Ett politiskt mål i kommunen är att alla elever ska uppnå minst betyget godkänt i alla ämnen. Detta mål är inte uppfyllt och har utan tvekan många orsaker. En av dem kan vara att kommunen inte på många år har haft möjlighet att ge lärare kompetensutveckling per ämne. Detta eftersom lagar, förordningar och styrdokument ständigt förnyas och måste implementeras. Från och med 2007 finns dock en regeringssatsning på kompetensutveckling i ämnen, det så kallade "Läraryftet". För att kunna delta i detta krävs att kommunen tar sin del av kostnaden. Från förvaltningens sida bedöms detta vara omöjligt att genomföra fullt ut utan en extra tilldelning i budgeten och därför har extra medel äskats från kommunledningen.

Inom Läraryftets kurser ska det också ingå moment i bedömning och betyg vilket vi tydligt ser att lärarna i kommunen har behov av liksom ett tillskott av modern pedagogik i allmänhet och specialpedagogik i synnerhet.

Kommunala musikskolan

Den kommunala musikskolan har som målsättning att föra in datorer i såväl musikundervisning som inspelningssammanhang men det har inte gått att genomföra på grund av att ekonomi saknats för detta. I dagens samhälle när flera elever ser datorer som ett naturligt inslag i samband med musik, inte minst genom dataspel som "Sing-star" och "Guitar Hero" blir det än viktigare för skolan att kunna erbjuda datorstöd även i musikundervisningen. Man behöver dessutom kunna dokumentera, spela in lektionen, bränna en cd och få med sig hem, följa upp och se sin utveckling i slutet på läsåret.

Vidare är en del instrument slitna och i vissa fall använder eleverna personalens privata instrument i undervisningen.

6. Åtgärder för utveckling

I den mån budgeten tillåter utveckling av "mjukvara";

- Under 2008 kommer de kommunövergripande kompetensutvecklingsinsatserna att fokusera på bedömning och betyg inom alla verksamheter

- Öka kompetensen i att analysera gjord dokumentation inom alla verksamheter
- Kompetensutveckling inom komplicerad inläring kommer att erbjudas all personal
- En fortsatt kompetensutveckling i fråga om mål- och resultatstyrning genom att ytterligare utveckla verktyg för att kunna utvärdera och följa upp verksamhetens måluppfyllelse. För grundskolan kommer under 2008 de praktiskt estetiska ämnena att vara i fokus
- Verktyg för att få bra underlag inför utvärderingen av varje elevs måluppfyllelse i varje ämne behöver utvecklas ytterligare. Bedömningsmatriser och den kommande lärplattformen är verktyg som kommer att användas i detta arbete
- Öka kompetensen inom olika ämnen via deltagande i Lärarlyftet
- Till hösten 2008 kommer nya mål i år 3 från Skolverket, dessa måste implementeras i verksamheten vilket kräver kompetensutveckling
- Kompetensutveckling i digital kompetens vad gäller främst kompensatoriska hjälpmedel och i synnerhet lärplattformen Fronter bör prioriteras på enheterna under 2008
- Arbeta med öka barn/elevinflytande, vilket inbegrips i de flesta av ovanstående punkter
- Rektorsgruppen kommer under 2008 att arbeta med att utforma strategier för att ta fram resultat och kvalitetsarbetet för hela förvaltningen

I den mån budgeten tillåter utveckling av ”hårdvara”

- Förnya och komplettera lekredskap ute och inne, så att utelekplatserna når upp till EU-standard, steg ett; ta fram en policy för utelekplatser.
- Förnya och komplettera pedagogiskt material i förskolan så att det blir likvärdigt i kommunen
- Modernisera möblering på skolor/förskolor/fritidshem så att den är ergonomisk och likvärdig
- Modernisera de tekniska hjälpmedlen, främst datorer med kringutrustning, minst ett IKT-klassrum på varje skola
- Utbyggnad av ett förskoledatanät
- Kompletterande av förskolornas och skolornas tillgång till kompensatoriska hjälpmedel
- Förnyande och kompletterande av musikskolans instrument samt digital musikhantering

7. Beslut och ansvar för kvalitetsredovisningen samt hur den kommer att göras tillgänglig för intressenter

Beslut om att kvalitetsredovisning ska upprättas, finns beskrivet i ”Förordning (1997:702) §1-5 om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m. ”

Kommunens kvalitetsredovisning finns tillgänglig på kommunens hemsida www.rattvik.se samt på barn- och ungdomsförvaltningens kontor, Golfvägen 1, Rättvik. Kvalitetsredovisningen bearbetas och redovisas i rektorsgruppens utvecklingsforum, förvaltningens ledningsgrupp samt i de olika rektorsområdenas ledningsgrupper.